

# Demonstrationsdyrkning af kløvergræs- og lucerneblandinger

af Lisbeth Frank Hansen

Vi har efterhånden en del erfaringer med dyrkning af kløvergræsblandinger med rajsvingel til slæt og til kombineret slæt og afgræsning. Udbyttepotentialet er stort i blandinger med rajsvingel, men vi har samtidig haft nogle 1. slæt med et uhensigtsmæssigt lavt proteinindhold.

Når man dyrker kløvergræs under uvandede forhold er potentialet for en tidlig vækst og et højt udbytte i 1. slæt en vigtig egenskab, især i områder med sommertørke, som vi oplever de fleste steder i den østlige del af landet. Hvis man ønsker et højt udbytte i 1. slæt kombineret med et højt udbytte, hvilken græsblanding skal man så vælge?

For at undersøge dette nærmere udlagde vi i 2009 syv demonstrationsparceller (12 x 250m) med forskellige græsblandinger. Frø til græsblandingerne blev venligst sponsoreret af Frøsalget. Vi havde valgt at sammenligne standardblandingerne 20, 742, 745, 746 samt frøsalgets blandinger 851, 852 og 870. Der blev ikke udlagt nogle gentagelser af parcellerne, så resultaterne er kun retningsgivende tendenser uden forsøgsmæssig sikkerhed.

## **Blanding 20:**

Afgræsningsblanding + 20% rajsvingel og rødkløver

## **Blanding 742:**

Den gamle slættilblanding med rødkløver og hybridrajgræs

## **Blanding 745:**

Slættilblanding med 50% rajsvingel og rødkløver

## **Blanding 746:**

Slættilblanding med 50% rajsvingel og hvidkløver

## **Blanding 851:**

Slættilblanding med 20% rajsvingel og 20% hybridrajgræs og rødkløver

## **Blanding 852:**

Slættilblanding med 20% rajsvingel og 20% hybridrajgræs og hvidkløver

## **Blanding 870:**

Lucerneblanding med 40 % græs og 60 % lucerne



**Billede 1.** På trods af det kølige forår, var lucernen i blanding 870 i rigtig god vækst og blev topscorer både med hensyn til udbytte og proteinindhold.

Græsblandingerne blev udlagt i Simba vårbyg, der var gødet med 15 t kvægdybstrøelse pr. ha og 15 t kvæggylle pr. ha. Byggen blev sået d. 20. april og blindstriglet. Udlægget blev sået ved byggens fremspiring. Byggen blev høstet til helsæd og udlægget blev i efteråret 2009 afgræsset af kreaturer. Alle græsblandinger var veletablerede og i god vækst, da dyrene blev lukket ud. Efter afgræsningen kunne parcellerne kun lige anes, hvilket vi tog som et udtryk for, at kreaturerne afgræsset alle blandingerne lige godt, selv blandingen med lucerne.

I 2010 blev der udbragt 20 t kvæggylle pr. ha til 1. slæt. Den 20. maj tog vi billeder af parcellerne og klippede græsset i tre afmålte områder i hver parcel. Det afklippede græs blev vejjet og sendt til analyse.

Dagen efter (d. 21. maj) blev hele marken, der var udlagt med blanding 851, skårlagt til 1. slæt. I figur 1 ses udbytte og proteinindhold i de forskellige blandinger beregnet ud fra friskanalyserne. Udbyttene i første slæt var ikke særlig højt, men høsttidspunktet var da også forholdsvis tidligt det kolde forårsvejr taget i betragtning. Blanding 870 ydede det højeste udbytte med 2600 FE/ha efterfulgt af blanding 745, der gav 2300 FE/ha. De øvrige blandinger ydede noget mindre og lå mellem 1750 og 1900 FE/ha.



**Billede 2.** Rajsvingel er meget dominerende i blanding 746 (th.) hvorimod der er en bedre balance mellem græs og kløver i blanding 851 (tv.) som også indeholder rødkløver.

Lavest lå ikke overraskende blanding 20, som indeholder 38 % sildig rajgræs, der er betydelig senere i udvikling end rajsvingel. I figur 1 ses udbytte og proteinindhold i 1. slæt af alle 7 græsblandinger.

#### Proteinindhold

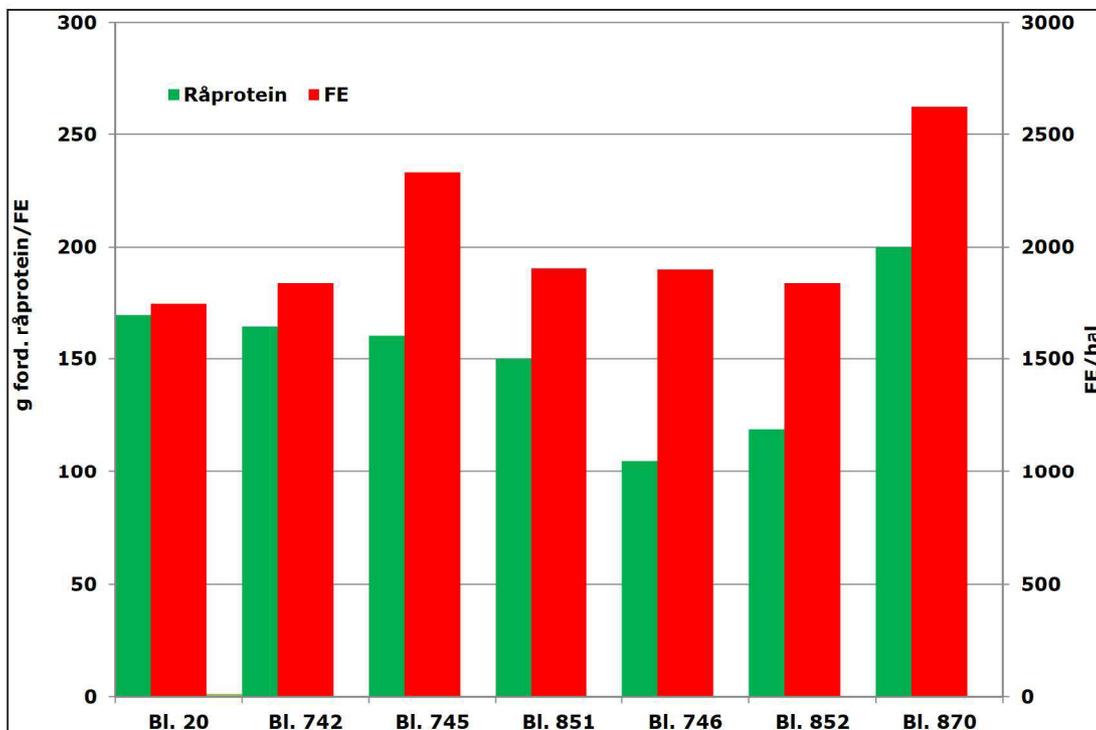
Proteinindholdet i 1. slæt lå på et pænt højt niveau. Topscorer blev blanding 870 (lucerne + græs) med 200 g ford. råprotein/FE.

Græsblandingerne med rødkløver (20, 745, 742 og 851) lå også højt med fra 150 – 170 g ford. råprotein/FE. De to blandinger uden rødkløver (746 og 852) indeholdt markant mindre protein med henholdsvis 105 og 120 g ford. råprotein/FE. Det lave proteinindhold i blandingerne med hvidkløver skyldtes en markant lavere kløverprocent i disse blandinger. Det var tydeligt at se, at rajsvinglen konkurrerede kraftigt over for hvidkløveren. Blandingerne med rødkløver havde en markant højere kløverprocent idet rødkløveren klarede sig langt bedre overfor den hurtigvoksende rajsvingel.

#### 2.slæt

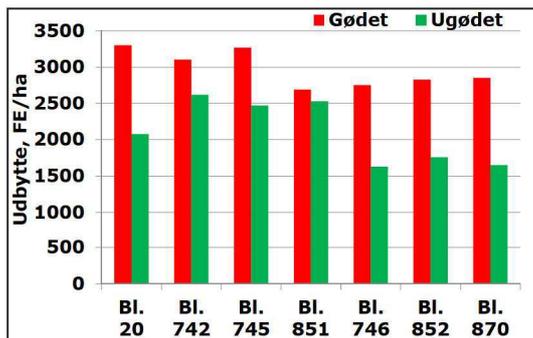
Efter første slæt blev halvdelen af hver parcel gødet med 20 t kvæggylle/ha mens den anden halvdel forblev ugødet. Den 20. juni blev der klippet repræsentative prøver af afmålte arealer i hver parcel af både det gødede og det ugødede græs. Prøverne blev vejret og sendt til analyse.

Udbyttet blev beregnet ud fra friskanalyserne. Udbyttene lå i gennemsnit på 2100 FE/ha i den ugødede del og 3000 FE/ha i den gødede del. Der var således et gennemsnitlig merudbytte på 900 FE/ha for at



**Figur 1.** Udbytte og proteinindhold i 1. slæt af de 7 forskellige græsblandinger.



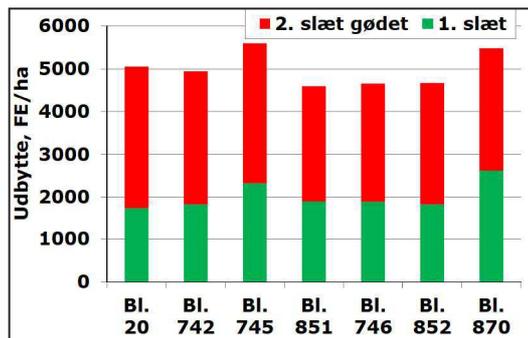


**Figur 2.** Udbytte i 2. slæt af hhv. den ugødede og den gødede del af parcellerne.

gøde til 2. slæt. Det største merudbytte på 1200 FE/ha så vi i blanding 20, fulgt af de to rene hvidkløverblandinger, hvor der var et merudbytte på 1100 FE/ha for at gøde. Det laveste merudbytte så vi i blanding 851, som kun kvitterede med 200 FE/ha for de 20 tons gylle. I figur 2 ses udbyttet i 2. slæt i henholdsvis gødede og ugødede del.

#### Topscore

Ser vi på det samlede udbytte i 1. og 2. slæt (gødet del) blev lucerneblandingen, som samlet gav 5480 FE/ha, lige overhalet indenfor af blanding 745, som gav 5596 FE/ha. De øvrige blandinger med rødkløver lå også pænt med et samlet udbytte på omkring 5000 FE/ha. Selv blanding 20, som er designet til et slæt og derefter græsning, lå på 5000 FE/ha. Blandingerne med udeluk-



**Figur 3.** Udbytte i 1. plus 2. slæt, som var gødet.

kende hvidkløver lå lavere på omkring 4600 FE/ha. Hvis rajsvinglens udbyttepotentiale skulle have været udnyttet fuldt ud, skulle disse blandinger have haft mere gylle.

## Konklusion

Der bør være rødkløver i alle blandinger til slæt.

Hvor der tages 1 slæt og derefter afgræsses kan blanding 20 anbefales.

På slætmarker, der ligger langt fra ejendommen, kan lucerne anbefales, da den er højtydende og i renbestand ikke behøver tilførsel af gylle.



**Billede 3.** Såning af kløvergræs er "Kongedisciplinen" ved dyrkning af kløvergræs. Sådybden skal være 1 til 2 cm. Det giver størst fremspiring og fremspiringshastighed. Fremspiringen af græs har været bedst ved de nye maskintyper, der er udstyret med dobbeltskiver og trykrulle i såsporet. Foto: Karsten A. Nielsen, Videncentret for Landbrug.



**Billede 4.** Såning af kløvergræs kan også ske i forbindelse med ukrudtsharvning. Metoden er dog meget usikker og anbefales ikke. Foto: Poul H. Petersen, Videncentret for Landbrug.